

Οδηγός για την Έγκριση
Προγραμμάτων Καλλιέργειας Δεξιοτήτων

Ιούλιος 2026

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	2
1. Εισαγωγή.....	3
2. Θεματικά πεδία αιτημάτων (αλφαβητικά).....	4
3. Έγκριση Προγραμμάτων Καλλιέργειας Δεξιοτήτων (ΠΚΔ)	4
3.1. Γενικές Πληροφορίες.....	4
3.2. Διαδικασία Υποβολής Εκπαιδευτικού Υλικού και Προϋποθέσεις	5
3.3. Κριτήρια Αξιολόγησης	9
3.4. Παράρτημα: Κατάλογος Ρημάτων και Εκφράσεων	12

1. Εισαγωγή

Ο παρών Οδηγός απευθύνεται σε δικαιούχους φορείς που υποβάλλουν αιτήματα για την έγκριση Προγραμμάτων Καλλιέργειας Δεξιοτήτων (ΠΚΔ), προκειμένου να εφαρμοστούν σε σχολικές μονάδες ή σε δομές εκπαίδευσης αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.). Τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων (ΕΔ) αποτελούν καινοτόμο, δυναμική, διδακτική, εκπαιδευτική δράση, η οποία συνίσταται στην προσθήκη νέων Θεματικών Ενοτήτων, με εστίαση στις δεξιότητες, στο υποχρεωτικό ωρολόγιο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου, του Δημοτικού και του Γυμνασίου, αξιοποιώντας σύγχρονες και καινοτόμες μεθόδους μάθησης. Βασική αρχή των ΕΔ είναι ο συνδυασμός των γνωστικών πεδίων των Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) με την ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων των μαθητών/τριών, με σκοπό τη διάπλάσή τους σε ελεύθερους/ες και υπεύθυνους/ες πολίτες, στα συμφραζόμενα της σύγχρονης ελληνικής και παγκόσμιας πραγματικότητας.

Ο Οδηγός είναι ένα εγχειρίδιο χρήσης, στο οποίο περιγράφονται οι διαδικασίες, οι προϋποθέσεις έγκρισης και τα κριτήρια αξιολόγησης των υποβαλλόμενων αιτημάτων στις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με το ευρύτερο πλαίσιο εκπλήρωσης του σκοπού του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) για τη διαμόρφωση, τον διαρκή εκσυγχρονισμό και τη βέλτιστη εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής σε όλους τους τύπους των σχολικών μονάδων.

Οι φορείς που δικαιούνται να υποβάλουν αιτήματα παρουσιάζονται αλφαβητικά στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Φορείς που δικαιούνται να υποβάλουν αιτήματα

A/A	Φορέας
1.	Αθλητικές Ομοσπονδίες
2.	Δημόσιες Υπηρεσίες
3.	Διευθύνσεις Εκπαίδευσης*
4.	Ιδιωτικοί Φορείς με Επιστημονική, Ερευνητική, Εκπαιδευτική Δραστηριότητα
5.	Ινστιτούτα και Ερευνητικά Κέντρα
6.	Κοινωφελή Ιδρύματα
7.	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) / Διακυβερνητικές Οργανώσεις (ΔΚΟ)
8.	Νοσοκομεία (Ερευνητικά Κέντρα Νοσοκομείων)
9.	Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
10.	Πολιτιστικοί Φορείς
11.	Σύλλογοι και Επιστημονικές Ενώσεις
12.	Υπουργεία και Εποπτευόμενοι Φορείς τους
13.	Φορείς που έχουν συνάψει Μνημόνιο Συνεργασίας με το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. ή/και το ΙΕΠ
14.	Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

*Οι σχολικές μονάδες μπορούν να υποβάλουν αίτηση για έγκριση ΠΚΔ, αποκλειστικά υπό την αιγίδα της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης στην οποία υπάγονται. Ως φορέας υποβολής, θα εμφανίζεται η αντίστοιχη Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

Τα εμπλεκόμενα φυσικά πρόσωπα στον σχεδιασμό κάθε ΠΚΔ θα πρέπει να είναι **πτυχιούχοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης** και τουλάχιστον ένα μέλος της ομάδας σχεδιασμού να διαθέτει **πιστοποίηση παιδαγωγικής επάρκειας ή εκπαιδευτική εμπειρία**.

2. Θεματικά πεδία αιτημάτων (αλφαβητικά)

Πίνακας 2: Θεματικά πεδία

A/A	Θεματικά πεδία
ΘΠ1	Αειφορία: Αγωγή Υγείας
ΘΠ2	Αειφορία: Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
ΘΠ3	Αειφορία: Πολιτισμός
ΘΠ4	Αθλητισμός
ΘΠ5	Ανθρωπιστικές Επιστήμες
ΘΠ6	Διαπολιτισμική Εκπαίδευση
ΘΠ7	Ειδική και Ενταξιακή Εκπαίδευση
ΘΠ8	Ενεργός Πολιτειότητα
ΘΠ9	Μαθηματικά
ΘΠ10	Ξένες Γλώσσες
ΘΠ11	Οικονομία - Επιχειρηματικότητα
ΘΠ12	Τέχνες
ΘΠ13	Τεχνολογία - Πληροφορική - Ρομποτική
ΘΠ14	Φυσικές Επιστήμες

3. Έγκριση Προγραμμάτων Καλλιέργειας Δεξιοτήτων (ΠΚΔ)

3.1. Γενικές Πληροφορίες

Σκοπός των ΠΚΔ είναι η ενίσχυση της καλλιέργειας ήπιων δεξιοτήτων στους/στις μαθητές/τριες, σε συνδυασμό με τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου πλαισίου προγράμματος. Επιπροσθέτως, τα ΠΚΔ επιτρέπουν στους/στις μαθητές/τριες να αξιοποιούν καλύτερα τη γνώση και να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις ενός διαρκώς μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των ΠΚΔ αξιοποιείται εκπαιδευτικό υλικό βασισμένο στη φιλοσοφία της εργαστηριακής μάθησης ανά θεματικό πυλώνα σε σπειροειδή εξέλιξη (ανάταξη) από το Νηπιαγωγείο ως και τη Γ' Γυμνασίου. Για την αξιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού έχει δημιουργηθεί ειδική ψηφιακή πλατφόρμα που είναι προσπελάσιμη μέσω του συνδέσμου: <https://act.digitalschool.gov.gr/ergastiria-dexiotiton/>.

Οι στοχοθετημένες δεξιότητες ομαδοποιούνται και καλλιεργούνται σε τέσσερις κύκλους που παρουσιάζονται στον Πίνακα 3 (Υ.Α. 94236/ΓΔ4/2021, ΦΕΚ 3567/Β/4-8-2021).

Πίνακας 3: Στοχοθετημένες Δεξιότητες

A/A	Στοχοθετημένες Δεξιότητες – Κύκλοι Δεξιοτήτων
1.	Δεξιότητες 21 ^{ου} αιώνα (κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία, δημιουργικότητα)
2.	Δεξιότητες ζωής
3.	Δεξιότητες της τεχνολογίας, της μηχανικής και της επιστήμης
4.	Δεξιότητες του νου

Οι εκπαιδευτικοί δύνανται να χρησιμοποιήσουν το εκπαιδευτικό υλικό για να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν ΠΚΔ. Ο σχεδιασμός προβλέπει υποχρεωτικά την υλοποίηση των τεσσάρων (4) Θεματικών Ενότητων που παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.

Πίνακας 4: Θεματικές Ενότητες

A/A	Θεματικές Ενότητες
1.	Ζω Καλύτερα-Ευ Ζην
2.	Φροντίζω το Περιβάλλον
3.	Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ, Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη
4.	Δημιουργώ και Καινοτομώ, Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία

Κάθε ΠΚΔ πρέπει να περιλαμβάνει από πέντε (5) έως επτά (7) εργαστήρια, δηλαδή πέντε (5) έως επτά (7) εβδομάδες ανά Θεματική Ενότητα, σύμφωνα με την Υ.Α. 94236/ΓΔ4/2021 (ΦΕΚ 3567/Β/4-8-2021). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις στοχοθετημένες δεξιότητες και τις Θεματικές Ενότητες των ΠΚΔ, μπορείτε να ανατρέξετε στην ιστοσελίδα <https://act.digitalschool.gov.gr/ergastiria-dexiotiton/>

3.2. Διαδικασία Υποβολής Εκπαιδευτικού Υλικού και Προϋποθέσεις

Μόνο οι Φορείς του Πίνακα 1, δύνανται να υποβάλουν εκπαιδευτικό υλικό (ΠΚΔ). Το εκπαιδευτικό υλικό θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις Θεματικές Ενότητες του Πίνακα 4 και τις Στοχοθετημένες Δεξιότητες του Πίνακα 3, καθώς και να συνοδεύεται από κατάλληλες μεθοδολογικές οδηγίες (οδηγίες εφαρμογής). Το ΙΕΠ, αφού αξιολογήσει το υποβληθέν υλικό και διαπιστωθεί ότι πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις έγκρισής του (βλ. κριτήρια αξιολόγησης παρακάτω), θα το επεξεργαστεί και θα το αναρτήσει στην πλατφόρμα των ΕΔ.

Τα αιτήματα υποβολής και έγκρισης εκπαιδευτικού υλικού των ενδιαφερόμενων φορέων υποβάλλονται από τους/τις νόμιμους εκπροσώπους τους αποκλειστικά στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΙΕΠ.

Διευκρινίζεται ότι κάθε αίτηση ενδιαφερόμενου φορέα, που υποβάλλεται στην πλατφόρμα του ΙΕΠ, θα πρέπει να αντιστοιχεί σε μία (1) υποθεματική ενότητα και σε μία (1) τάξη. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς που επιθυμούν να υποβάλουν περισσότερα από ένα (1) ΠΚΔ για περισσότερες από μία (1) υποθεματικές χρειάζεται να καταθέσουν αντίστοιχο αριθμό αιτήσεων. Στον πίνακα 5, φαίνεται η αντιστοιχία θεματικής – υποθεματικής και τάξης. Για τα ΠΚΔ που είναι αναρτημένα στην ψηφιακή πλατφόρμα του ΙΕΠ, αλλά ο φορέας επιθυμεί να τροποποιήσει, θα πρέπει να υποβάλλεται νέο αίτημα έγκρισης.

Πίνακας 5: Θεματικές Ενότητες

	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ						ΓΥΜΝΑΣΙΟ		
		A	B	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	A	B	Γ
1. ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ										
1. ΥΓΕΙΑ: Διατροφή- Αυτομέριμνα, Οδική Ασφάλεια	X	X			X			X		
2. Ψυχική και Συναισθηματική Υγεία - Πρόληψη			X			X				X-ΣΕΠ
3. Γνωρίζω το σώμα μου- Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση				X			X		X	
2. ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ										
1. Οικολογία - Παγκόσμια και τοπική Φυσική κληρονομιά	X	X			X			X		
2. Φυσικές Καταστροφές, Πολιτική προστασία			X			X			X	
3. Παγκόσμια και τοπική Πολιτιστική Κληρονομιά				X			X			X-ΣΕΠ
3. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη										
1. Ανθρώπινα δικαιώματα	X	X			X			X		
2. Εθελοντισμός διαμεσολάβηση			X			X			X	
3. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, διαφορετικότητα				X			X			X-ΣΕΠ
4. ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ - Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία										
1 STEM - Εκπαιδευτική Ρομποτική	X	X			X	X		X	X	
2. Επιχειρηματικότητα - Αγωγή Σταδιοδρομίας- Γνωριμία με επαγγέλματα			X	X			X			X-ΣΕΠ

Η αίτηση για κάθε υποβαλλόμενο ΠΚΔ θα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

3.2.1. Την Ταυτότητα του ΠΚΔ, η οποία συμπληρώνεται στο ψηφιακό περιβάλλον της αίτησης

Η Ταυτότητα του ΠΚΔ, θα πρέπει να είναι απολύτως συμβατή με τα όσα ορίζονται στο θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής των ΕΔ <https://act.digitalschool.gov.gr/thesmiko-plaisio-ed/> . Για τον προσδιορισμό της Ταυτότητας του ΠΚΔ είναι απαραίτητη η συμπλήρωση όλων των πεδίων της:

- Π1. Τίτλος
- Π2. Θεματική- υποθεματική ενότητα
- Π3. Σύνδεση με έναν/περισσότερους συγκεκριμένο/ους Στόχο/ους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (όπως αυτοί αποτυπώνονται στο ΠΣ Δράσεις Ενεργού Πολίτη)
- Π4. Λέξεις που προσδιορίζουν το πρόγραμμα - μέχρι πέντε (5) λέξεις-κλειδιά
- Π5. Δεξιότητες στόχευσης
- Π6. Σύντομη περιγραφή εκατό – εκατό πενήντα (100-150) λέξεων
- Π7. Αριθμός εργαστηρίων
- Π8. Αριθμός διδακτικών ωρών
- Π9. Προσδιορισμός αν μπορεί να εφαρμοστεί και διαδικτυακά
- Π10. Προσδιορισμός αν απευθύνεται στη Γενική ή/και στην Ειδική Εκπαίδευση
- Π11. Επιλογή τάξης
- Π12. Τίτλοι επιμέρους εργαστηρίων

3.2.2. Απαραίτητα Συνημμένα Αρχεία στην Πλατφόρμα του ΙΕΠ (Πρότυπα Αρχεία)

3.2.2.1. Αρχικές επισημάνσεις-Προϋποθέσεις

Το συνολικό μέγεθος των αρχείων που θα υποβληθούν δεν πρέπει να ξεπερνά τα 120 MB, ώστε να μπορούν να φορτωθούν στην πλατφόρμα υποβολής αιτημάτων του ΙΕΠ. Η ανάρτησή των αρχείων γίνεται βάσει των οδηγιών του παρόντος εγγράφου, χρησιμοποιώντας αποκλειστικά τα πρότυπα του ΙΕΠ, τα οποία βρίσκονται στο φάκελο «2026-27-ΠΚΔ-Πρότυπα» (επιλέγετε τον κατάλληλο υποφάκελο που αφορά στη συγκεκριμένη υποθεματική του ΠΚΔ που υποβάλλετε) στον σύνδεσμο https://www.iep.edu.gr/wp-content/uploads_2026-27-ΠΚΔ-Πρότυπα.zip.

Η ακολουθία ανάρτησης είναι ως εξής:

3.2.2.2. Δομή του ΠΚΔ

Αναρτάται σε αρχείο επεξεργάσιμης μορφής (.doc ή .docx), με την πλήρη περιγραφή του συνόλου των επιμέρους εργαστηρίων [πέντε (5) – επτά (7)] για κάθε ΠΚΔ, σε έναν ενιαίο πίνακα (βλ. φάκελο «2026-27-ΠΚΔ-Πρότυπα»).

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά στη Δομή, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στα εξής:

- Τα Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΠΜΑ) να μην ξεπερνούν τα τρία (3) σε αριθμό ανά εργαστήριο, να είναι σαφώς διατυπωμένα με χρήση ρηματικών φράσεων (για την επιλογή κατάλληλων ρημάτων, βλ. Παράρτημα) και στην υποτακτική ενεστώτα ή αορίστου.
- Η περιγραφή των δραστηριοτήτων να είναι λεπτομερής και για κάθε μία (1) να δίνεται σε παρένθεση η χρονική της διάρκεια.
- Σε ό,τι αφορά στις δραστηριότητες του 1^{ου} εργαστηρίου, δεν θα πρέπει να αναλώνεται πολύς χρόνος σε δραστηριότητες γνωριμίας, καθώς στην πλειονότητα των περιπτώσεων, τα παιδιά γνωρίζονται ήδη. Για τις δραστηριότητες που στηρίζονται σε συνδέσμους στο διαδίκτυο, να υπάρχει και εναλλακτική πρόταση δραστηριοτήτων που να μην στηρίζονται σε διαδικτυακούς συνδέσμους, καθώς έχει παρατηρηθεί συχνά οι σύνδεσμοι να καθίστανται ανενεργοί μετά από κάποιο χρονικό διάστημα.
- Αντίστοιχα, για δραστηριότητες που μπορεί να μην είναι εύκολο να υλοποιηθούν σε όλους τους τύπους σχολείων ή περιοχές της χώρας, να υπάρχουν προτάσεις για εναλλακτικές δραστηριότητες.
- Οι δραστηριότητες να μην στηρίζονται σε επισκέψεις εκτός του σχολείου, καθώς ο χρόνος και οι προϋποθέσεις μετακίνησης (π.χ. συναίνεση γονέων), δε συνάδουν με το θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής των ΕΔ. Αντίστοιχα, με δεδομένο ότι τα ΠΚΔ υλοποιούνται από εκπαιδευτικούς του σχολείου, οι δραστηριότητες που στηρίζονται σε επισκέψεις τρίτων προσώπων στο σχολείο, θα πρέπει να μπαίνουν ως δυνατότητα επέκτασης, όπως και οι μετακινήσεις εκτός σχολείου (π.χ. σε περιπτώσεις που ένα ΠΚΔ υλοποιείται ως μέρος κάποιας ευρύτερης σχολικής δράσης).

3.2.2.3. Ο φάκελος με το Υλικό των Εργαστηρίων

Αναρτάται σε μορφή zip, που περιλαμβάνει όλο το απαιτούμενο εκπαιδευτικό υλικό:

- Φύλλα Εργασίας (εφόσον υπάρχουν) για κάθε επιμέρους Εργαστήριο σε αρχείο επεξεργάσιμης μορφής (.doc ή .docx).
- Οποιοδήποτε άλλο υλικό, όπως εποπτικό υλικό, οδηγίες εφαρμογής του Εργαστηρίου, οδηγίες διαφοροποίησης κ.ά. (βλ. φάκελο «2025-26-ΠΚΔ-Πρότυπα»).

Επισημαίνεται ότι το εκπαιδευτικό υλικό που υποβάλλεται προς έγκριση οφείλει να διατίθεται σε ψηφιακή μορφή και να είναι προσβάσιμο στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας. Επιπλέον, τα εργαστήρια θα πρέπει να μπορούν να υλοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό στη σχολική τάξη, χωρίς να προϋποτίθεται η παροχή εξειδικευμένου εξοπλισμού ή υλικών από εξωτερικό φορέα. Αν το ΠΚΔ συνοδεύεται από επιπλέον βοηθητικό υλικό που απευθύνεται προς τον/την εκπαιδευτικό (π.χ. θεωρητική πλαίσωση του ΠΚΔ, Οδηγός Εκπαιδευτικού), τότε αυτό θα πρέπει να είναι ιδιαιτέρως ευσύνοπτο και σε κάθε περίπτωση να μην ξεπερνάει τις 2000 λέξεις.

3.2.2.4. Ο φάκελος με τα Συνοδευτικά Αρχεία

Αναρτάται σε μορφή zip, που θα περιέχει τα εξής αρχεία (μικρής έκτασης):

- Δυνατότητα Επέκτασης
- Σύνδεσμοι Εκπαιδευτικού Υλικού (εφόσον υπάρχουν)
- Ενδεικτική Βιβλιογραφία
- Προσβασιμότητα με συγκεκριμένες προβλέψεις για παιδιά με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες
- Φιλοσοφία-Σκοπιμότητα

όλα σε αρχεία επεξεργάσιμης μορφής (.doc ή .docx) (βλ. φάκελο «2026-27-ΠΚΔ-Πρότυπα»).

3.2.2.5. Ο φάκελος με το Υλικό Αξιολόγησης ΠΚΔ

Αναρτάται σε αρχείο επεξεργάσιμης μορφής (.doc ή .docx) και θα περιέχει το Φύλλο Αυτοαξιολόγησης των μαθητών/τριών, (βλ. φάκελο «Υλικό Αξιολόγησης ΠΚΔ» στο «Φάκελος Προτύπου ΠΚΔ»), το οποίο προτείνεται να είναι σύντομο (διάρκεια συμπλήρωσης μέχρι 10'), ώστε να μην αφιερώνεται το τελευταίο εργαστήριο αποκλειστικά στην αυτοαξιολόγηση.

3.2.2.6. Η Υπεύθυνη Δήλωση

Εκδίδεται αποκλειστικά μέσω gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Νόμου 1599/1986, υπογεγραμμένη από τον/τη νόμιμο/η εκπρόσωπο του φορέα και όπως προκύπτει από την κείμενη νομοθεσία, πρέπει να δηλώνονται τα εξής:

«Διαθέτω τα πνευματικά δικαιώματα του εκπαιδευτικού υλικού που αφορά στο πρόγραμμα καλλιέργειας δεξιοτήτων που υποβάλλω προς έγκριση το οποίο παραδίδω στο Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. και στο ΙΕΠ. Τα πνευματικά δικαιώματα μεταβιβάζονται στο Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. και το ΙΕΠ για τη μη αποκλειστική άδεια χρήσης, αναπαραγωγής, διανομής, παρουσίασης και αξιοποίησης στο κοινό (μαθητές/τριες) με κάθε μέσο (μηχανικό, ηλεκτρονικό ή έντυπο), δηλαδή για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Δεσμεύομαι επίσης ότι:

α) δεν θα εγείρω ζητήματα συναρτώμενα με το ηθικό δικαίωμα του/της δημιουργού σε περίπτωση νέας έκδοσης του έργου, αναγνωρίζοντας το δικαίωμα του ΙΕΠ να πραγματοποιεί αξιολόγηση ως προς την επικαιρότητά του και όπου κριθεί απαραίτητο, να πραγματοποιηθούν προσαρμογές ή κατάλληλες προσθήκες, σε συνεργασία με τον φορέα ή με αποκλειστική κρίση του ΙΕΠ,

β) δεν θα πραγματοποιηθεί μελλοντική εμπορική διάθεση του ηλεκτρονικού υλικού με την αναφορά της συγκεκριμένης έγκρισης του ΙΕΠ,

γ) δεν θα εγείρω ζητήματα με το αποκλειστικό δικαίωμα του ΙΕΠ να αφαιρέσει από την επίσημη πλατφόρμα εγκεκριμένο και αναρτημένο πρόγραμμα που δεν πληροί πλέον τις ισχύουσες προδιαγραφές έγκρισης ΠΚΔ,

δ) έχω λάβει έγγραφη έγκριση από τυχόν συνδικαιούχους του υποβληθέντος υλικού (συμπεριλαμβανομένου και του Εκδοτικού Οίκου, σε περιπτώσεις όπου αυτό έχει παραχθεί ή/και εκδοθεί από τρίτο πρόσωπο (φυσικό ή νομικό), όπως π.χ. βιβλία, εικόνες από έργα τέχνης, κ.λπ.),

ε) για κάθε μαθητή/τρια που έχει βιντεοσκοπηθεί/φωτογραφηθεί/ηχογραφηθεί, έχει εξασφαλιστεί η ενυπόγραφη συναίνεση, κατόπιν πλήρους ενημέρωσης, του γονέα ή του κηδεμόνα του/της μαθητή/τριας, για τη διενέργεια της βιντεοσκόπησης /φωτογράφισης/ηχογράφησης στο πλαίσιο της δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού για τα ΠΚΔ».

Το σημείο (ε) περιλαμβάνεται στην Υπεύθυνη Δήλωση, στις περιπτώσεις όπου στο υλικό του ΠΚΔ υπάρχει εικόνα μαθητών/τριών (π.χ. από παλαιότερη εφαρμογή του προγράμματος).

Σε περίπτωση που το εν λόγω σημείο (ε), δεν προβλέπεται στον σχεδιασμό του ΠΚΔ, παρακαλούμε όπως δηλωθεί ρητώς ως εξής: «Δεν προβλέπεται βιντεοσκόπηση/φωτογράφιση/ηχογράφηση» μαθητή/τριας κατά την εφαρμογή του ΠΚΔ για το οποίο γίνεται η παρούσα Υπεύθυνη Δήλωση».

3.2.2.7. Ο φάκελος με το Προφίλ του Φορέα-Νομική Υπόσταση Φορέα και με το λογότυπό του

Το προφίλ του φορέα δηλώνεται με το καταστατικό σύστασής του. Στο αρχείο που θα αναρτηθεί, θα πρέπει να υπάρχει και το λογότυπο. Εναλλακτικά, το λογότυπο μπορεί να επισυναφθεί σε ξεχωριστό αρχείο στην επικοινωνία της πλατφόρμας.

3.2.2.8. Ο φάκελος με τα βιογραφικά (στην ελληνική γλώσσα) των δημιουργών του υλικού

Στον Πίνακα 6 αποτυπώνεται η επεξήγηση των συντομογραφιών στην ονομασία των υποφακέλων που βρίσκεται στον φάκελο «2025-26-ΠΚΔ-Πρότυπα» και αφορούν στις υποθεματικές ενότητες των ΠΚΔ.

Πίνακας 6: Συντομογραφίες και Υποθεματικές

 ΕΔ_ΔΚ_ΣΡ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Δημιουργώ & Καινοτομώ_STEM-Εκπαιδευτική Ρομποτική
 ΕΔ_ΔΚ_ΑΣ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Δημιουργώ & Καινοτομώ_Επιχειρηματικότητα-Αγωγή Σταδιοδρομίας-Γνωριμία με Επαγγέλματα
 ΕΔ_ΕΖ_ΣΔ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Ευ Ζην_Γνωρίζω το Σώμα μου-Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση
 ΕΔ_ΕΖ_ΥΔ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Ευ Ζην_ΥΓΕΙΑ:Διατροφή-Αυτομέριμνα, Οδική Ασφάλεια
 ΕΔ_ΕΖ_ΨΣ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Ευ Ζην_Ψυχική και Συναισθηματική Υγεία-Πρόληψη
 ΕΔ_ΕΝ_ΑΔ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ_Ανθρώπινα Δικαιώματα
 ΕΔ_ΕΝ_ΕΘ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ_Εθελοντισμός, διαμεσολάβηση

 ΕΔ_ΕΝ_ΣΥ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ_Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, Διαφορετικότητα
 ΕΔ_ΦΠ_ΟΙΚ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Φροντίζω το Περιβάλλον_Οικολογία-Παγκόσμια και Τοπική Φυσική Κληρονομιά
 ΕΔ_ΦΠ_ΠΚ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Φροντίζω το Περιβάλλον_Παγκόσμια και Τοπική Πολιτιστική Κληρονομιά
 ΕΔ_ΦΠ_ΦΚ	Εργαστήριο Δεξιοτήτων_Φροντίζω το Περιβάλλον_Φυσικές Καταστροφές, Πολιτική Προστασία

3.3. Κριτήρια Αξιολόγησης

Το υποβληθέν εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να στοχεύει στην ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών, στην καλλιέργεια των γνώσεων, των δεξιοτήτων, της σκέψης και της έκφρασης.

Είναι σημαντικό να προωθεί συνέργειες μεταξύ εκπαιδευτικών, συμπεριληπτικές δράσεις, δράσεις αξιοποίησης των γνώσεων με τρόπο επαγωγικό και δημιουργικό και να εισάγει τη βιωματική, εργαστηριακή, διερευνητική μεθοδολογία. Ενδεικτικά αναφέρονται η ομαδική και συνεργατική μέθοδος, η μέθοδος «έρευνα-δράση» ή/ και project, η διερευνητική μάθηση (inquiry-based education), η εκπαίδευση βασισμένη σε προκλήσεις (challenge-based education), η εκπαίδευση βασισμένη στον τόπο (place-based education), η μεθοδολογία ανεστραμμένης τάξης ή/και εργαστήρια κατασκευών ή/και παρουσιάσεις, παιχνίδια, θεατρικά δρώμενα, καθώς και η εκπόνηση και υλοποίηση ερευνητικών σχεδίων, γνωριμία και συνέντευξη με επαγγελματίες και σημαντικές προσωπικότητες, η διεξαγωγή εκδηλώσεων και δράσεων στο σχολείο κ.ά.

3.3.1. Προϋποθέσεις για να προχωρήσει η αξιολόγηση του υλικού

1. Πλήρης απουσία στοιχείων διαφήμισης και προώθησης εμπορικών συμφερόντων.
2. Η ταυτότητα των ΠΚΔ εμπεριέχει διακριτά πέντε (5) έως επτά (7) Εργαστήρια.
3. Το ΠΚΔ να απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα, όπως ορίζεται από το θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής των ΠΚΔ (ΦΕΚ 3567/04-08-2021).
4. Στα σχετικά πρότυπα έγγραφα αποδίδεται πλήρως η έμφυλη διάσταση στον λόγο (π.χ. του/της μαθητή/τριας, ο/η εκπαιδευτικός),
5. Στα σχετικά πρότυπα έγγραφα το διάστιχο είναι 1,15, η γραμματοσειρά Calibri 11 και η στοίχιση κειμένου πλήρης.
6. Το υλικό που υποβάλλεται θα πρέπει να έχει τύχει γλωσσικής επιμέλειας και να μην περιέχει ορθογραφικά ή άλλα γλωσσικά λάθη.
7. Το λογότυπο του φορέα θα πρέπει να υπάρχει μόνο στο έγγραφο Προφίλ του φορέα-Νομική Υπόσταση Φορέα και σε κανένα άλλο από τα υποβληθέντα έγγραφα.
8. Οποιοδήποτε ξενόγλωσσο οπτικοακουστικό υλικό, χρειάζεται να έχει μεταγλωττιστεί ή να φέρει ελληνικούς υπότιτλους.

3.3.2. Διαδικασία αξιολόγησης του υλικού

Το εκπαιδευτικό υλικό που θα υποβληθεί, θα αξιολογηθεί με βάση το αποδεδειγμένο επιστημονικό κύρος και την αξιοπιστία του φορέα στον σχεδιασμό και στην εκπόνηση ανάλογου εκπαιδευτικού

περιεχομένου, καθώς και τις δεξιότητες που καλλιεργούνται. Ειδικότερα, το εκπαιδευτικό υλικό θα αξιολογηθεί ως προς τα εξής κριτήρια:

1. **Προσανατολισμός και περιεχόμενο εκπαιδευτικού υλικού:** Το εκπαιδευτικό υλικό να είναι επίκαιρο, να αποτυπώνεται με πληρότητα και με σαφήνεια, η συνολική παρουσίασή του να είναι σύμφωνη με την ηλικιακή ομάδα στην οποία απευθύνεται, να προωθεί ενεργητικές και διερευνητικές προσεγγίσεις.
2. **Δομή και διαβάθμιση, εστίαση και σχέση με τη θεματική ενότητα των ΠΚΔ:** Το εκπαιδευτικό υλικό να αποτυπώνεται στη δομή πέντε (5) έως επτά (7) σχεδιασμένων εργαστηρίων, με ξεκάθαρη εστίαση στη θεματική/υποθεματική ενότητα που πραγματεύεται και με απόλυτη σύνδεση με την τάξη στην οποία απευθύνεται (Νηπιαγωγείο, τάξη Δημοτικού, τάξη Γυμνασίου).
3. **Δραστηριότητες που υποστηρίζουν την ανάπτυξη και καλλιέργεια των αναμενόμενων προς επίτευξη δεξιοτήτων:** Οι δραστηριότητες του εκπαιδευτικού υλικού με την κατάλληλη αξιοποίηση από τους/τις εκπαιδευτικούς θα πρέπει να οδηγούν στην ανάπτυξη και καλλιέργεια των αναμενόμενων προς επίτευξη δεξιοτήτων.
4. **Διδακτικό υλικό, μέσα, εργαλεία, οδηγίες εφαρμογής των ΠΚΔ, πλαίσιο και εργαλεία αξιολόγησης:** Το εκπαιδευτικό υλικό να περιλαμβάνει επαρκές και κατάλληλο διδακτικό υλικό, μέσα και εργαλεία (κατασκευές, παιχνίδια, προσομοιώσεις, παιχνίδια ρόλων, εννοιολογικοί χάρτες, εργαλεία Web 2.0, κ.ά.). Παράλληλα, θα πρέπει να παρέχονται πλήρεις και σαφείς οδηγίες εφαρμογής (π.χ. οδηγίες εκπαιδευτικού), και πλαίσιο.
5. **Μεθοδολογία ΠΚΔ/Διδακτική πλαισίωση:** Το εκπαιδευτικό υλικό να προωθεί με ξεκάθαρο τρόπο και συνεπή προσανατολισμό τη βιωματική, συμμετοχική, εργαστηριακή και διερευνητική μεθοδολογία σε όλα τα εργαστήρια, από την έναρξη ως την ολοκλήρωσή τους.
6. **Επιστημονική εγκυρότητα:** Το εκπαιδευτικό υλικό να έχει έγκυρο και σύγχρονο επιστημονικό περιεχόμενο και συγκροτημένη θεωρητική τεκμηρίωση και αναφορές σύγχρονης βιβλιογραφίας και πηγών.
7. **Παιδαγωγική καταλληλότητα:** Το εκπαιδευτικό υλικό να είναι παιδαγωγικά κατάλληλο για την ομάδα-στόχο και κατάλληλα διαβαθμισμένο για την τάξη στην οποία απευθύνεται. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις εκπαιδευτικές ανάγκες και στο ψυχοσυναισθηματικό, κοινωνικό και ηλικιακό επίπεδο των μαθητών/τριών. Αντίστοιχα, η γλώσσα και το περιεχόμενο του υλικού των εργαστηρίων θα πρέπει να είναι κατάλληλη/ο για την υλοποίηση μαθησιακών δραστηριοτήτων με νόημα και προστιθέμενη αξία.
8. **Ολιστική προσέγγιση/ ανοιχτότητα/ ευελιξία, διαθεματικότητα, διεπιστημονικότητα:** Το εκπαιδευτικό υλικό να περιλαμβάνει δραστηριότητες που προάγουν την ολιστική προσέγγιση του θέματος/των θεμάτων που πραγματεύεται, την ανοιχτότητα και την ευελιξία στην αξιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού, τη διεπιστημονικότητα και τη διαθεματικότητα.
9. **Επάρκεια φορέα στην εκπόνηση και υλοποίηση Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων ή/και ΠΚΔ:** Στην ομάδα συγγραφής του υλικού, να συμμετέχει τουλάχιστον ένα άτομο με πιστοποίηση παιδαγωγικής επάρκειας ή εκπαιδευτική εμπειρία.
10. **Δυνατότητα διαφοροποιήσεων:** Στο εκπαιδευτικό υλικό να προβλέπονται κατάλληλες προσαρμογές και διαφοροποιήσεις ως προς το περιεχόμενο, τα μέσα, το περιβάλλον μάθησης, την παιδαγωγική προσέγγιση, με βάση τις αρχές της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και τη

μεθοδολογία υλοποίησής του, ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα που απευθύνεται, τις εκπαιδευτικές της ανάγκες (μαθητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αναπηρία, γλωσσικές ή πολιτισμικές διαφορές), καλύπτοντας όλες τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες χωρίς διακρίσεις.

11. Εφόσον το ΠΚΔ απευθύνεται και σε μαθητές/τριες της Ειδικής Εκπαίδευσης, προτείνεται στην ομάδα σχεδιασμού να συμπεριλαμβάνεται μέλος με γνώσεις στην ειδική και συμπεριληπτική εκπαίδευση, ώστε να υλοποιείται η υποχρεωτική σχεδίαση που θα λαμβάνει υπόψη τις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού για τη Μάθηση (UDL) (<https://udlguidelines.cast.org/static/udlg-graphicorganizer-v2-0-greek.pdf>), προκειμένου να ανταποκρίνεται στις διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών/τριών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με βάση τις ατομικές διαφορές.
12. Εφόσον το εκπαιδευτικό υλικό αφορά στους/στις μαθητές/τριες με αναπηρία (φύλλα εργασίας, βίντεο, παρουσιάσεις ppt, υλικό αυτοαξιολόγησης, ιστοσελίδες με περιεχόμενο, στο οποίο έχουν πρόσβαση οι μαθητές/τριες, κ.τ.λ.), προτείνεται στην ομάδα σχεδιασμού να συμπεριλαμβάνεται κατάλληλο μέλος, ώστε να αναπτύσσεται υλικό που να είναι προσβάσιμο από μαθητές/τριες με αναπηρία, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (4727/2020) και τα ευρωπαϊκά πρότυπα WCAG2.1AA που συμπεριλαμβάνονται στην εν λόγω νομοθεσία και στον σχετικό οδηγό προσβασιμότητας (https://www.gsis.gr/sites/default/files/Secdigital/NEA/Accessibility_Guide.pdf). Για τον σχεδιασμό των αναγκαίων διαφοροποιήσεων παρέχονται σχετικοί σύνδεσμοι, προκειμένου να διευκολυνθεί ο Φορέας υποβολής κατά τη διαδικασία σχεδιασμού του ΠΚΔ (<https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/>, <https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/odhgoi-diaforopoihshs-159>, <https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/vivlia-eidikhs-agwghs-2020>).

3.4. Παράρτημα: Κατάλογος Ρημάτων και Εκφράσεων

Ο Κατάλογος Ρημάτων και Εκφράσεων περιέχει ρήματα και εκφράσεις που χρησιμοποιούνται στα ΠΜΑ και στις Ενδεικτικές Δραστηριότητες για να περιγράψουν τι θα μπορούν να κάνουν οι μαθητές/τριες μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της Θεματικής Ενότητας ή τι αναμένεται να κάνουν, κατά τη διάρκεια των μαθησιακών δραστηριοτήτων.

Κάθε ρήμα και έκφραση αποδίδεται σε μια συγκεκριμένη δεξιότητα ή/και βασική ικανότητα, σύμφωνα με τον ορισμό ή τους περιγραφητές που χρησιμοποιούνται στα πλαίσια ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ΟΟΣΑ και της ΕΕ.

Δεξιότητες / Ικανότητες	Ρήματα (και άλλες λέξεις/εκφράσεις). μόνο μία λέξη δεν αρκεί για την αναγνώριση της δεξιότητας	
Επίλυση προβλήματος (εγκάρσια δεξιότητα) Problem solving (transversal skill)	προτείνουν τρόπους επίλυσης διαφορών, δημιουργία νόμων που αφορούν στην καθημερινότητα	

Κριτική Σκέψη (εγκάρσια δεξιότητα) Critical thinking (transversal skill)	συσχετίζουν (ανάγκες-δικαιώματα), εντοπίζουν δικαιώματα εντοπίζουν αιτίες, αναγνωρίζουν αιτίες, ταξινομούν ομοιότητες, συγκρίνουν, ιεραρχούν, διερευνούν, διεξάγουν έρευνα, λαμβάνουν απόφαση με βάση διαφορετικές οπτικές, λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις, εντοπίζουν, διαπιστώνουν (context related)	αιτιολογούν, επιχειρηματολογούν διακρίνουν (ανάγκες και επιθυμίες), διαφοροποιούν, αναλύουν και ερμηνεύουν δεδομένα συνθέτουν, επεξεργάζονται επιλέγουν προβλέπουν, καταλήγουν σε συμπεράσματα μοντελοποιούν
Συνεργασία (εγκάρσια δεξιότητα) Collaboration (learning approach)	δημιουργούν ομάδα/ες συναποφασίζουν, διατυπώνουν ομαδικά προτάσεις, συζητούν σε ομάδες, παίζουν παιχνίδια (συνεργατικά), επισκέπτονται και συζητούν (ή κάνουν κάτι σε μια επίσκεψη)	δημιουργούν συνεργατικά δουλεύοντας ανά δύο (2) διαμορφώνουν (το συμβόλαιο της τάξης), συνεργασία, οργανώνουν αγώνα λόγων (debate)
Επικοινωνία Communication	εκφράζουν τα συναισθήματά τους, εκφράζουν εντυπώσεις και συναισθήματα λένε, αναφέρει, αναφέρουν, παρουσιάζουν, ανακοινώνουν (στην τάξη), περιγράφουν, διατυπώνουν, συζητούν, σχολιάζουν λεκτικά, ρωτούν, συμμετέχουν σε debate, επιχειρηματολογούν	αιτιολογούν, επιχειρηματολογούν διακρίνουν σε αφηγήσεις, ζωγραφίζουν, προτείνουν, εμπλέκονται σε αναπαραστάσεις/ αναπαριστούν, δημιουργούν ένα λεύκωμα, αυτοσχεδιασμοί/θεατρικό παιχνίδι
Δημιουργικότητα Creativity	αυτοσχεδιασμοί δημιουργούν ένα οικόσημο (κάτι για πρώτη φορά), να σχεδιάζουν (μια έρευνα, ένα πρότζεκτ), συντάσσουν κείμενο	προτείνουν τρόπους (επίλυσης διαφορών) συμμετέχουν σε debate θεατρικά παιχνίδια, παιδαγωγικά παιχνίδια
Χρήση πληροφοριών Information use	δημιουργούν animation και σύντομα βίντεο, αναζητούν πληροφορίες στο διαδίκτυο, συγκεντρώνουν πληροφορίες, ταξινομούν	χρήση ψηφιακού εργαλείου (εννοιολογικοί χάρτες, συννεφόλεξα, πίτες κ.τ.λ.)
Συστημική Σκέψη Systems thinking	στοιχεία που διαμορφώνουν την ταυτότητα του ατόμου, ομαδοποιούν ανάγκες, συνδέουν μέρη με όλον	καταγράφουν τα μέλη της οικογένειας/της τάξης θέση σχολείου στη συνοικία, χώρων στο σχολείο κατανοούν τις δομές ενός (π.χ. γλωσσικού) συστήματος
Αναστοχασμός Reflection	να θυμηθούν, να αναστοχαστούν, διαφορετικές εμπειρίες, να αναφέρουν τις εμπειρίες τους, αναγνωρίζουν (αξίες κ.λπ.), εκφράζουν εντυπώσεις και συναισθήματα	επαναφέρουν στη μνήμη τους αναστοχάζονται
Ενσυναίσθηση Empathy	καλλιέργεια ενσυναίσθησης, αναγνωρίζουν συναισθήματα, εντοπίζουν συναισθήματα που μοιράζονται φίλοι, γίνονται μέσω θεατρικού παιχνιδιού, οι άνθρωποι μπορεί να παρεξηγούν προθέσεις, εντοπίζουν διαφορετικές συνθήκες, αναφορές σε παιχνίδι ρόλων	έκφραση συναισθημάτων, συμπεριφορές να νιώθουν αποδεκτοί στην τάξη συμπεριληπτικές συμπεριφορές οι μαθητές/τριες σε ρόλο πολιτών ... προστατεύουν τα δικαιώματα ανθρωπιστική δράση, εθελοντισμός διακρίνουν ότι υπάρχει λόγος που κάποιος βρίσκεται σε ένταση

Ικανότητα Γραμματισμού Literacy	εκφράζουν τα συναισθήματά τους, λένε, αναφέρει, αναφέρουν, περιγράφουν, συζητούν, σχολιάζουν λεκτικά, συγκεντρώνουν πληροφορίες	αιτιολογούν, διακρίνουν σε αφηγήσεις, ζωγραφίζουν
Πολυγλωσσική Ικανότητα Multilingual	αναφορές σε άλλα γλωσσικά περιβάλλοντα, ομοιότητες και διαφορές με άλλες γλώσσες (λεξιλόγιο-εκφράσεις), εκφράζονται, αναγνωρίζουν ξένο λεξιλόγιο/ γλώσσες, διαλέκτους (τοπικές, κοινωνικές κ.τ.λ.)	διακρίνουν διαλεκτικές/ τοπικές γλωσσικές διαφορές, αναγνωρίζουν, συγκρίνουν λεξιλόγιο με διαφορετική προέλευση, μετατρέπουν σε άλλη γλώσσα/διάλεκτο κείμενο
Ικανότητα στα Μαθηματικά, τις επιστήμες, την τεχνολογία και τη μηχανική Mathematical and competence in STE	περιγράφουν τη θέση (μπροστά/πίσω/δίπλα...), συμπληρώνουν ένα σχεδιάγραμμα, λέξεις/ορολογία του πεδίου (π.χ. αριθμοί, μείγματα, γεωμορφολογικοί χάρτες κ.ο.κ.)	μετρούν την απόσταση μοντελοποιούν
Ψηφιακή ικανότητα Digital competence	δημιουργούν animation και σύντομα βίντεο, αναζητούν πληροφορίες στο διαδίκτυο, αξιοποιούν/ οργανώνουν πολυτροπικό υλικό, κείμενο, φιλμ	χρησιμοποιούν ψηφιακά λεξικά Κατασκευάζουν ψηφιακά εργαλεία (π.χ. ερωτηματολόγια)
Προσωπική, κοινωνική και μεταγνωστική ικανότητα Personal, social and learning to learn	ανάγκες, ανάγκες και επιθυμίες, τροφή, κατοικία, πλεονεκτήματα χρήσης ποδηλάτου να αλλάζουν τη συμπεριφορά τους, σχεδιάζουν/ διεξάγουν έρευνα αποκωδικοποιούν τον κώδικα της γλώσσας (κάνουν κάτι, π.χ. ομαδοποιούν) με στόχο τη σταδιακή κατάκτηση (π.χ. της ορθογραφίας), δημιουργία ατομικού φακέλου (portfolio)	αγάπη του ανθρώπου προς τον εαυτό αξία της αγάπης και της φιλίας αναγνωρίζουν ότι όλοι έχουν συναισθήματα αλλαγή συμπεριφοράς, αξιοποίηση και μεταφορά γνώσης (μεταγνωστικό στοιχείο/διαδικασία)
Ικανότητα του πολίτη Citizenship	πολίτης, ζωή στην τάξη (σε μια ομάδα), ταυτότητα, ομάδες (οικογένεια), έθιμα στον τόπο κράτος, διακυβέρνηση Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρώπη, Διεθνείς οργανισμοί,	κανόνες, (δεν) υπακούν στους κανόνες, ανάγκη ενός Δήμου φιλικού..., νόμοι, ομάδες
	δημοκρατία, ισότητα, δικαιοσύνη, αναγνωρίζουν διαφορετικές απόψεις	εθελοντισμού, δικαίωμα κάθε ανθρώπου δικαιώματα εργαζομένων
Ικανότητα του επιχειρείν Entrepreneurship	αγορά, αγορά προϊόντων, τιμές, ποιότητα, προέλευση, δράσεις που συνδέονται με π.χ. φιλοζωικές οργανώσεις	μαγαζάκι, φτιάχνουν/ δημιουργούν/οργανώνουν καμπάνια ή οργανώνουν (εγχείρημα), έρευνα, project
Ικανότητα πολιτιστικής επίγνωσης και έκφρασης Cultural awareness and expression	διαφορές ανθρώπων, αντιμετωπίζουν κατά άτομο, κατά κοινότητα, κατά εποχή και πολιτισμό, χαρακτηριστικά διαφορετικών οικογενειών πολιτισμικά στοιχεία, μουσεία, οι ενότητες που εστιάζουν στην καλλιέργεια φιλαναγνωσίας	αναγνωρίζουν διαφορές, να νιώθουν αποδεκτοί/ές σε μια τάξη ήθη και έθιμα του τόπου, γιορτές κ.ο.κ. εντοπίζουν διαφορετικές συνθήκες θεατρική έκφραση